

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/185/2016
Identifikačné číslo spisu:	1213229321
Dátum vydania rozhodnutia:	02.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1213229321.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti E., narodenú XX. C. XXXX., bývajúcú v R. a maloletého E., narodeného XX. C. XXXX, bývajúceho v D. zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, deti rodičov matky C. bývajúcej v R. zastúpenej JUDr. Mariánom Gelenekym, advokátom so sídlom v Starej Ľubovni, Garbiarska 20, a otca C., bývajúceho v D. o úprave rodičovských práv a povinností, ktorá právna vec bola vedená na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 2 P 104/2013, o dovolaní otca detí proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. februára 2016 sp. zn. 6 CoP 22/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa rozsudkom zo 6. júla 2015 č. k. 2 P 104/2013-273 rozhodol o zverení maloletých detí na čas do rozvodu manželstva do osobnej, resp. striedavej starostlivosti rodičov v rozsahu a spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku (body I. a II.), uložil otcovi detí povinnosť prispievať na výživu detí a zaplatiť dlžné výživné v rozsahu a spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku (bod III.), rozhodol, že počas striedavej starostlivosti sa výživné pre maloletého E. neurčuje (bod IV.), rozhodol o povinnosti matky detí prispievať na výživu maloletého E. v rozsahu a spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku (bod V.) a návrh na začatie konania v prevyšujúcej časti zamietol (bod VI.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu (bod VII.).

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 23. februára 2016 sp. zn. 6 CoP 22/2015 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 21. marca 2016.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec maloletých detí 22. apríla 2016 dovolanie, ktoré odôvodnil podľa § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“); dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s §

237 ods. 1 písm. d/ a f/ OSP. Prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z ostatne uvedených dôvodov vyvodzuje otec detí z toho, že konaniu v tejto veci bránila prekážka už začatého konania (litispendencia). Na jeho návrh sa totiž dňa 13. augusta 2013 začalo na Okresnom súde Prešove pod sp. zn. 24 P 297/2013 konanie (potom vedené na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 5 P 36/2014) vo veci týkajúcej sa rovnakých účastníkov, predmetu konania a skutkových okolností. Odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ OSP spočíva podľa otca maloletých detí v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené a je preto nepreskúmateľné a zároveň arbitrárne.

4. Matka maloletých detí navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

5. Kolízny opatrovník navrhol dovolanie otca maloletých detí zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie otca maloletých detí treba odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

7. Dovolanie bolo podané pred 30. júnom 2016 vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

8. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Zb. (ďalej len „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní otca maloletých detí.

9. Ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (§ 470 ods. 1 CSP). Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované (§ 470 ods. 2 veta prvá CSP).

10. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok dovolaní, ktoré boli podané do 30. júna 2016, ktorý účinok zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

11. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu.

12. Dovolaná podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá OSP)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c OSP v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ OSP (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

13. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok

nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03). Podľa dovolacieho súdu ide v danej veci o ostatne uvedený prípad, pretože je tu dôvod na odmietnutie dovolania otca maloletých detí.

14. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 OSP). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 OSP a proti uzneseniu § 239 OSP. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 OSP.

15. Dovolanie vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo osvojení, bolo v zmysle § 238 ods. 4 OSP neprípustné.

16. Dovolanie otca maloletých by vzhľadom na vyššie uvedené (bod 15.) bolo prípustné iba vtedy, ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 OSP.

17. Otec detí nenamietal, že v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/, b/ c/, e/ a g/ OSP; vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli ani najavo.

18. Otec maloletých detí v dovolaní tvrdí, že konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, má vadu podľa § 237 ods. 1 písm. d/ OSP spočívajúcu podľa neho v tom, že v rovnakej veci sa na jeho návrh z 13. augusta 2013 už začalo na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn. 24 P 297/2013 (potom vedené na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 5 P 36/2014) iné konanie. Podľa dovolacieho súdu ale tvrdí túto vadu neopodstatnene.

19. V čase podania dovolania bolo konanie, z ktorého pochádza dovolaním napadnutý rozsudok (konanie vedené na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 2 P 104/2013) už právoplatne skončené; prekážka litispendencie [prekážka iného (ešte prebiehajúceho) súdneho konania v tej istej veci] už tu nebola. Keďže jedno z relevantných konaní sa skončilo rozhodnutím súdu (a to bez zreteľa na to, či išlo o meritorne rozhodnutie alebo procesné rozhodnutie, ktorým sa konanie skončilo), nebolo už možné druhé konanie zastaviť pre prekážku litispendencie. Ak súd v inom konaní právoplatne rozhodol vo veci samej, ďalšiemu konaniu už bránila neodstrániteľná prekážka rozhodnutej veci.

20. Okresný súd Kežmarok uznesením z 27. mája 2016 č. k. 5 P 36/2014-282 zastavil konanie vedené pod sp. zn. 5 P 36/2014 (o ktorom otec maloletých tvrdí, že tvorí prekážku už začatého konania v tej istej veci) a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Krajský súd v Prešove uznesením z 26. septembra 2016 sp. zn. 7 CoP 18/2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť 25. novembra 2016, uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a zamietol návrh otca maloletých detí na prerušenie konania. O trovách konania rozhodol rovnako ako súd prvej inštancie. Z odôvodnení uvedených rozhodnutí jednoznačne vyplýva, že dôvodom zastavenia konania vo veci samej bola prekážka už právoplatne rozhodnutej veci, veci vedenej na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 2 P 104/2013, teda veci, v ktorej sa koná o dovolaní otca maloletých detí.

21. Majúc na zreteli vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že otec maloletých detí neopodstatnene tvrdí vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. d/ OSP.

22. Otec maloletých v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ OSP namieta, že rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu sú neodôvodnené, nepreskúmateľné. K tomu dovolací súd poznamenáva, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania

podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016. Dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu napr. sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 606/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015.

23. Pokiaľ otec maloletých namieta aj tzv. inú, v § 237 ods. 1 OSP neuvedenú, vadu (ktorú ale bližšie nešpecifikuje), dovolací súd poznamenáva, že takáto vada bola síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ OSP), prípustnosť dovolania ale nezakladala (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

24. Otec maloletých detí zastáva aj názor, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ OSP). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci bol síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho bolo možné uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ OSP), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladala (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nešlo totiž o vadu konania uvedenú v § 237 OSP, ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 OSP ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

25. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie otca maloletých detí nebolo podľa OSP procesne neprípustné, najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

26. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.